Yaşa, benim Halkım!

Ana Sözü

ANA SÖZÜ 1988

www.anasozu.com

№ 7-8 (650-651) | 27 Çiçek ay (aprel) 2016 | Paası - 4 ley 00 bani

Gagauzların apostolunun Mihail ÇAKİRin duuma günündän 155 tamamnandı

Büün, eskiycä Çiçek ayın 27-dä *(eniycä Hederlez ayın 9-da)* büük aydınnadıcımızın, dünnää uurunda bilim hem klisä adamın, gagauzların apostolunun, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin *(27.04.1861 – 08.09.1938)* duuma günündän 155 yıl tamamnandı. Canabisi duudu 1961-ci yılın Çiçek ayın (aprel) 27-dä Çadır küüyündä, dinä izmet edän bir ayledä.

***Moldovan yazıcısı Nikolay KOSTENKO:* "Herliim moldovannar için Mihail ÇAKİR Basarabiyanın altın kiyadına yazılıdıysa, Moldovanın üülen tarafında yaşayan vatandaşlarımıza, gagauzlara deyni, o halizdän bir apostol oldu".**

Ay-Boba Mihail ÇAKİR başardı Kişinev ruh seminariyasını. İşledi üüredici çocuklar için Kişinev ruh uçilişçesindä. Üüredicik ministerliin Kişinev uçilişçeleri sovetin başı oldu. Duumasından taa son soluunadan Ay-Boba Mihail ÇAKİR klisä işlerinä hem kendi halkına izmetä kendisini baaşladı. Bilim, aaraştırma hem çevirici uurunda büük işlär yaptı.

1896-cı yılda Mihail ÇAKİR danışêr Rus İmperiyasının üüredicilik Ministerliinä, moldovan dilindä kiyat çıkarılmasına izin verilsin deyni. Bu izin kablediler, ama bir işlän: ani kiyatlarda moldovanca hem rusça tekstlär yannaşık koyulaceklar. Mihail ÇAKİR hazırlêêr hem biri-biri ardı tipardan çıkarêr ilk moldovan sözlüünü, moldovancanın kısadan gramatikasını, rus dilini kendindän üürenmäk için kiyatları.

1904-cü yılda Mihail ÇAKİR danışêr klisä Sinoduna, gagauzça din kiyatlarını çıkarmaa deyni izin için. Ölä izin kablediler da Mihail ÇAKİR, kiriliţaylan hazırlayıp, çıkarêr kiyatları: Русско-молдавский словарь *(Kişinev, 1907 y.),* Klisä dua kitabı *(Kişinev, 1908, 1935,* Saloniki, 2001 y.), Evangeliya gagauzça-türkçä *(Kişinev, 1909 y.)*, Allahlı liturgiya *(Kişinev, 1911 y.)*, Eski Baalantının Ayozlu istoriyası *(Kişinev, 1911 y.)*, Saatlar hem psaltirin psalomnarı *(Kişinev, 1912 y.)*, Eni Baalantının Ayozlu istoriyası *(Kişinev, 1912 y.)*, Klisä istoriyası kısadan *(Kişinev, 1912 y.)*, Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya) *(Kişinev, 1912 y.)*, Ay (Ayozlu) Evangeliya *(Kişinev, 1933 y.)*.

Basarabiya Romıniyanın altına kaldıynan, Ay-Boba Mihail ÇAKİR başlêêr gagauz dilindä kiyatları latiniţada çıkarmaa. O yazêr hem 1933-1934 yıllarında tiparlêêr gagauzların istoriyasını ilktän romınca başlık altında Originea Găgăuzilor *(jurnal Viaţa Basarabiei. – 1933. – N9. – p. 15-24; 1934, - N5. – p. 3-20.)*.

2-ci sayfa

***Akademik Todur ZANET:* "Aydınnadıcı Ay-Boba Mihail ÇAKIR gagauzların dilindä hem kulturasında, istoriyasında hem bilimindä, dinindä, herbir gagauzun üreendä hem canında ayırı bir er kaplêêr. Bir şüpesiz var nicä demää: herliim büünkü gagauzlar varsa, hem onnarın gagauzluu yaşarsa, bu gagauzların apostolunun, Ay-Boba Mihail ÇAKİRin Allahtan yollanan vergisinnän hem zaametinnän korundu."**

ÇANNARI DÜVELİM: Öndercilär susaraktan LATİNİŢAdan KİRİLİŢAya dönerlär

Ani bitki vakıtlar Gagauziyada gagauz dilinnän fasıl işlär olêr sadä haylazlar esap almêêrlar. O fasıl işlerin arasında – gagauz dilin giyiminnän, LATİNİŢAylan, cenk etmäk ta.

Yavaş-yavaş Gagauziya presasında, öndercilerin hem onnara izmet edän kişilerin arasında başladı sızmaa fikirlär, ani *"gagauz dili için islää olacek latiniţadan kiriliţaya geçmää"*.

Bän sanardım, ani bu iş – şaka iş. Ama açan kuvetlerin izmetçileri bu işi açıktan yapmaa başladılar *sıra geldi genä çannarı düvelim.*

En büük hem taazä örnek buna – Tatarstanda gagauz literaturasının sergisinin yazısı. Bu sergiyi Gagauziyanın *OFİŢİAL DELEGAŢİYASI* hazırladı. Demeli ki bu Gagauziya öndercilerin *OFİŢİAL BAKIŞI* bizim alfavitımıza. Diil sa, ozaman onnardan konuylan ilgili *OFİŢİAL AÇIKLAMA* **bekleriz.**

PATRETTÄ: Tatarstanda gagauz literatura sergisinin görüntüsü.

Akademik Todur ZANET,
Gagauz Milli Gimnanın avtoru

Mihail ÇAKIRä eni byust koyuldu

Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma günündän 155 yıldönümünä karşı onun mezarına kendisinin eni byustu koyuldu.

Canabisinin eski byustu, ani yapılıydı bakırdan hem 2011-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 12-dä Gagauziya İspolkomun tarafından koyulduydu bıldır, Harman ayın (avgust) 15-dä, çalındı.

Eni byust mramordan yapılı hem 49 bin ley tuttu. Para Gagauziya İspolkomundan, **demeli Gagauziya halkın tarafından**, verildi. Byustun avtoru moldovan skulptoru Grigoriy RAYLÄN.

Byust Hederlez ayın (may) 10-da Moldova mitropoliya tarafından okudulacek.

Gagauziyada "Ana Dilimiz" yortusu bakılêr

Gagauziya öndercilerin kararına görä büün, Çiçek ayın (aprel) 27-dä Gagauziyanın herbi küüyündä hem kasabasında "Ana Dilimiz" yortusunu kutlêêrlar *(2009-cu yıladan bu yortu Orak ayın (iyül) 30-da bakılardı)*.

Kutlamalar mitinglarlan, örüyüşlärlän, yazıcıların anmak taşlarına çiçek koymasınnan, peet okumasınnan hem konţertlärlän sıralanacek.

Maasuz yortuya deyni Gagauziyada bu ayın içindä üürediciliklän terbiedileci kuruluşlarında hem da bibliotekalarda Ana Dilinnän ilgili türlü meropriyatiyalar yapıldı: yazıcılarlan hem poetlarlan buluşmaklar, peet yarışması, kiyat hem resim sergileri, kiyatların prezentaţiyaları, literatura master-klası.

(Çiçek ayın 27-dä meropriyariyaları için taa derindän gelän saymızda)

Onun izmetleri gagauz literaturasına yolu açtı

Çiçek ayın 13-dä Komrat regional bibliotekasında oldu bir toplantı, angısı adandı Ay-Boba Mihail ÇAKİRin 155-ci yıldönümünä. Ay-Boba Mihail ÇAKİR – baş aydınnadıcımız. Onun keskin fikiri hem çalışkannı yardım ettilär çok faydalı işlär gagauzlar için yapmaa. Onun izmetleri gagauz literaturasına yolu açtı.

Çadır kasabasının Ayoz Pantelemon klisesindän popaz Ay-Boba Dimitri annattı Mihail ÇAKİRin yaşaması için, onun aylesi için hem çalışmaları için.

Zalda bulunan Komrat liţeylerindän hem Mihail ÇAKİR pedagogika kolecındän üürenicilär pek meraklandılar bu annatmalardan. Şaştılar patretlerä, kiyatlara, angılarını vardı kolaylık siiretmää, elinä almaa. O kiyatların arasında vardılar Ay-Boba Dimitriyın bibliotekasından gagauz dilindä pek eski din kiyatları da. Sergi için meraklı annattı Cadır muzeyin direktoru Stefanida STAMOVA.

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin ayozlu çalışmaları için nasaat etti Komrat Mihail ÇAKİRin adına pedagogika kolecın gagauz dilindä üüredicisi Galina KRİSTİOGLU.

Sergidä dä, angısını maasuz bu iş için hazırladılar regional bibliotekada çalışannar, topluydu kiyatlar, jurnallar, gazetalar Ay-Boba Mihail ÇAKİR için, neyä dä açıklamak yapıldı.

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin adına pedagogika kolecından üürencilär İrina YABANCI, Mariya GAYDARCI, Nikolay BASARAB, Üliya KİOR kendi peetlerini okudular.

Galina Dimitrievna KRİSTİOGLU, Mihail ÇAKİRin adına pedagogika kolecın gagauz dilindä üüredicisi

Foto – Darya MARKOVAnın

Çadırda Mihail ÇAKİRin anmasına sergi açıldı

Çadır primariyasında açıldı sergi, ani adandı gagauz aydınnadıcısının, protoiereyin, pedagogun, cümne insanın Mihail ÇAKİRin duuma günündän 155-ci yıldönümünä.

Sergiyi hazırladı Çadır kasabasının istoriya hem etnografiya muzeyi. Nicä bildirdi muzeyin direktoru Stefanida STAMOVA, sergidä var nicä bulmaa çok meraklı materialları Mihail ÇAKİR için hem onun soy-senseleri için.

Canabisi urguladı, ani bu sergidä annadılêr o ilk gagauz dilindä üüredicilär için da, kim 1958-1962 yıllarda bu uurda işlärdi.

Gagauz dilindä hem literaturasında Olimpiada Hederlez ayında olacek

Gagauziya üüredicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK basın toplantısında açıkladı, ani 2016-cı yılın Gagauz dilindä hem literaturasında Olimpiada Hederlez ayın 3-5 günneri arasında olacek.

Sofya TORLAK söledi, ani Olimpiadada bu yıl pay alacek Gagauziyanın 50 üürencisi. Olimpiada ölä geç yapılêr maasuz o üzerä, ani bu vakıtta şkolalarda kanikullar var.

Gagauziya üüredicilik Upravleniyanın başı açıkladı, ani "Ana Dilimiz" yortumuzlan ilgili olarak, bütün Gagauziyada bu ayın içindä ana dilinä meropriyatiyalar yapılêr. Onnarın arasında var poetlarlan hem yazıcılarlan buluşmak, peet okumak, resim hem peet yarışmaları, akţiyalar "Selemneeriz biri-birimizi gagauzça".

Sofya TORLAKın açıklamasına görä "büünkü gündä uşak başçalarında, 3 yaşından beeri, ana dilini üürener 5 bin 74 uşak. Gimnaziyalarda hem liţeylerdä sa gagauz dilini üürener 12167 üürenci. Gagauziyanın 43 şkolasında gagauz dilini üüreder 167 üüredici".

Gagauzların apostolunun Mihail ÇAKİRin duuma günündän 155 tamamnandı

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

Sora da o yazıyı, gagauzçaya çevirip, çıkarêr onu gagauzça adınnan - **Besarabiyalı gagauzların istoriyası** *(Kişinev, 1934 y., 2005 y.)*. Bu kiyadı Ay-Boba Mihail ÇAKİR kendi baaşlamak yazısınnan hem imzasınnan baaşlamış Türkiyenin Respublikasının kurucusuna büük Mustafa Kemal ATATÜRKä.

Ay-Boba Mihail ÇAKİR bakarmış diil sade gagauzların işlerinä, ama başka türk milletlerin, nicä tatarların, işlerinä dä. 1936-cı yılda o çıkardı **Psaltir gagauzça (türkçä) gagauzlar için hem türklär için** *(Kişinev, 1936 y.)*, 1937-ci yılda **Klisä Evangeliyası** *(Kişinev, 1937 y.)* hem 1938-ci yılda **Laflık gagauzça (türkçä) hem românca (moldovanca) Besarabiyalı gagauzlar için** *(Kişinev, 1938 y.)* kiyatlarını.

Gagauzlardan kaarä Ay-Boba Mihail ÇAKİR komşu halkların, rus hem moldovan kulturalarına da izmet etti. O başladı çıkamaa ilk gagauzça yaprakları – **"Hakikatın sesi"**.

Aydınnadıcı protoiyerey Ay-Boba Mihail ÇAKİR raametli oldu 1938-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 8-dä da gömüldü onun yanında herzaman bulunduu hem ona yardımcı olan karısının İrinanın yanında, angısı taa ileri, 1934-cü yılda raametli olduydu. Onnarın mezarı Kişinevun merkez mezarlında bulunêr.

Mihail ÇAKİR bütün yaşamasında, klisedän kaarä, GAGAUZLAA izmet etti. Onun adı dünneyin büük enţiklopediyalarında yazılı. O var diil salt gagauzların aydınnadıcısı, ama molodvan hem rumın halkları da onu kendi aydınnadıcısı olarak sayêrlar.

Te ne yazêr bu iş için moldovan yazıcısı Nikolay KOSTENKO: **"Herliim moldovannar için Mihail ÇAKİR Basarabiyanın altın kiyadına yazılıdıysa, Moldovanın üülen tarafında yaşayan vatandaşlarımıza, gagauzlara deyni, o halizdän bir apostol oldu"**.

Akademik Todur ZANET, Gagauz Milli Gimnanın avtoru

GHT "politzaklüçonnıylar" için

Çiçek ayın 7-dä Gagauziya Halk Topluşu, sıradan dışarı toplantısında bir soruş incelendi: «О нарушениях центральными органами власти Республики Молдова фундаментальных прав граждан страны, проживающих на территории АТО Гагаузия, по национальному и территориальному признакам».

О toplantıda GHT aldı Karar, ani danışmaa Moldovanın merkez kuvetlerinä serbest braksınnar "politzaklüçonnıyları" Väçeslav BOYKOyu hem Dimitriy KUZNEŢOVu.

«Гагаузия в красках» patret yarışmasını açıldı

Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniyası bildirdi, ani başlayıp Çiçek ayın ununda beeri Gagauziyada «Гагаузия в красках» patret yarışmasını başladı.

Yarışma iki basamakta olacek: «Культура гагаузов» hem «Туристическая Гагаузия». Bu basamaklarda üçär bölüm var.

Yarışmak için taa derindän okuyun saytımızda verilän yarışmanın kurallarında, angılarını Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniyası gazetamızaverdi: *http://anasozu.com/ гагаузия-в-красках-patret-yarismasi-acildi/*

Türkiyeylän serbest alış-veriş Annaşmasına ratifikaţiya yapıldı

Baba Marta ayın 31-dä Moldova parlamentı "Türkiye Respublikasınnan serbest alış-veriş Annaşmasına" ratifikaţiyası yapmaa için oy verdi.

Bu dokumentin kabledilmesi Moldovanın Evropa Birliinä girmesinnän ilgili Annaşmaya görä yapılacek işlerdän birisidir. Ona görä iki devlet arasında ekonomika ilişkilerinä taa geniş yol açılêr hem ekonomikayı köstekleyän duvarlar kaldırılêr.

Parlamenttakı komunistlär hem soţialistlär deputatları bu Annaşmaya karşı oldular, bildirdi Moldovanın ekonomika Ministerliin basın merkezi.

Gagauziyada sadä bir prokuratura kalacek

Gagauziyanın baş prokuroru Ruslan KARAİVAN açıkladı, ani Moldova prokuratura sistemasının diişmesinnän, Gagauziyada sadä bir prokuratura kalacek.

Gagauziyanın prokuraturası Komratta olacek. Çadır hem Valkaneş kasabalarında prokurorlar işleyeceklär, ama onnar Komrat prokuraturasının işçileri olaceklar.

Eni zakona görä Gagauziyanın baş prokuroru, iş erinä görä, Moldova prokuraturasının Üüsek Sovetinin azası olacek.

TİKA proektların ilerlemesi incelendi

Çiçek ayın (aprel) 13-dä TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisindä Gagauziya öndercilerinnän Gagauyţzada TİKA proektların ilerlemesi incelendi.

O günü TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN, kendi çalışmak odasında, buluştu Gagauziya İspolkomun predsedatelin birinci yardımcısınnan Vadim ÇEBANnan hem Gagauziya İspolkomun dış ilişkilär Upravleniyanın başınnan Vitaliy VLAHlan. Buluşmada pay aldı Kişinev TİKA kordinator yardımcısı Osman USTA da.

Buluşmada detalli incelendi o proektlar, angılarında yardım TİKAdan beklener. O proektların arasında var Komrat rayon bolnitasının Hızlı yardım binasının yapılması. Hep bu bolnitanın yanında terapiya hem nevrologiya bölümnerin binalarının yapılması.

Kalmadı bir tarafta Komratta "Türkiye Prezidentın Recep Tayyip ERDOĞAN üüredicilik kompleksı" proektı da. Onunnan ilgili düşünceleri iki taraf biri-birinä açıkladı.

Aklınıza getireriz, ani TİKAya yardım için teklif edilän proektların arasında var Valkaneş su proektı da.

Komratta Moldova devletliini korumak için Marş geçti

Çiçek ayın (aprel) 2-dä Komratta Moldova devletliini korumak için Marş geçti. Marşta üç bin kişidän zeedä pay aldılar.

Marş Komradın meydanında mitinglan hem Rezolüţiyanın kabledilmesinnän başarıldı.

Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresi Kasımın 4-dä olacek

Çiçek ayın 11-dä Gagauziya İspolkomun tolantısında açıklandı, ani Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresi bu yıl Kasımın 4-dä olacek.

Bildirildi, ani Kongresin ardına Komratta II-ci halklararası investiţiya Fonrumu hem "Gagauz şarabın yortusu" yapılacek.

Aklınıza getireriz, ani 2015-ci yılın Orak ayın (iyül) 21-dä Gagauziya İspolkomu aldıydı karar Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresini 2016-cı yılın Kasımın 4-5 günnerindä yapmaa. Bu kararlan İspolkom bozdu adeti, angısına görä, başlayıp 2006-cı yıldan beeri, 3 yıl aşırı Bütündünnä gagauzların Kongresileri yapılardı.

701 kişidän 498-zi (71%) kendilerini Moldova cümnesinin bir payı olarak sayêrlar

Çiçek ayın (aprel) 18-dä Komrat Devlet Universitetında (KDU) bir toplantıda açıklandı incelemelär Moldova Respublikasının cümnesinä Gagauziya hem Taraklı rayonun insannarının integraţiyasınnan ilgili. Bu incelemä yapıldı Niderlandı devletin parasınnan.

Toplantıyı açtı Moldova cümne politikaları İnstitutun izmetçi direktoru Arkadie BARBAROŞİE, angısı urguladı, ani "incelemenin sonuçları lääzım esaba alınsınnar regionun hem respublikanın öndercileri tarafından".

Sora danışma sözünnän nasaat etti Gagauziya Başkanı İrina VLAH. Canabisi maasuz urguladı, ani ***"bu incelemä pek islää, zerä onu kuvetlär sımarlamadılar da onun sonuçları cümnenin haliz fikirini açıklêêr. Bu üzerä biz var nicä görelim dooru yoldan mı gideriz".*** İrina VLAH sayêr, ani ***"incelemä geçän yılın sonunda yapıldı da o üzerä o büünkü kuvedin hem İspolkomun çalışmalarını da kantara koyêr".***

Bukureştä rezidenţiyasınnan Moldovada Niderlandı devletin Büükelçisi Stelle RONNER-GRUBASİS sayêr, ani bu incelemä ***"gösterdi nicä Gagauziyanın insannarı respublikada hem regionda olan işlerä davranêrlar".***

İncelemeyi yapan CBX-AXA kuruluşun ekspertı Vasiliy KANTARCI bildirdi, ani ***"incelemenin soruşları kimi önemni işlerä cuvap verdilär, ama cuvaplar eni soruşları açêrlar".***

Moldova cümne politikaları İnstitutun programaların direktoru cümne politii Oazu NANTOY urguladı, ani ***"bu incelemelär respublikanın üülen tarafında insanın bakışında aslı durumu gösterdi".***

İncelemä gösterdi, ani 701 (bukadar insan soruşturulmuş) kişinin arasında 71% (498 kişi) kendilerini Moldova cümnesinin bir payı olarak sayêrlar.

Not. İncelemelär, Moldova cümne politikalar İnstitutun izininä görä, Niderlandı devletin parasınnan, CBX-AXA araştırma merkezinnän yapıldı.

“Biri çıkarmayacek benim içimdän bu damarları, angılrında akêr gagauz kanı”

“Todur Zanet, nicä dä bän – gagauz. Tutêrım aklımda, nicä o bizä dedi: “Bän – gagauzum! Bän utanmêêrım kendi dilimdän hem halkımdan! Neçin deyni bän, nicä duudum – öläyim!” Onun lafları kaldılar benim aklımda çok vakıda, girdilär içimä da yardım ettilär bana annamaa, ani biri çıkarmayacek benim içimdän bu damarları, angılrında akêr gagauz kanı. Da nicä dä savaşmasınnar diiştirmää bizim dilimizi, yaşamamızı, halkımızı – kanımız diişilmeyecek!”- *Kristina KALPAKÇI, Kıpçak küüyün “S.İ.BARANIVSKİY” adına teoretik liţeyin üürencisi.*

Çiçek ayın 6-da liţeyimizdä, bizim, üüredicilerin hem üürencilerin, teklifimizä görä, oldu bir buluşmak gagauz poetınnan hem yazıcısınnan, dramaturglan hem araştırmacısınnan, folklorcuylan, jurnalistlän, çeviriciylän, rejisörlan hem akademeklän – Todur ZANETlän. Buluşmak geçti pek meraklı, zerä üürencilär büük can sıcaklıınnan karşladılar paalı musaafirimizi.

Buluşmanın ilk payında yazıcı annattı kendi kiyatları için. Söledi nicä zordu onnarı insan önünä çıkarmaa: kiyatları tiparlamarmışlar o üzerä, ani yazıcı dilmiş Yazıcılar Birliin azası, ama Yazıcılar Birliinä almarmışlar, zerä lääzımmış iki tiparlı kiyadın olsun.

Canabisi açıkladı bizä, ani onun yazıcı hem poet ömüründä en büük yardımı hem arkayı görmüş bizim anılmış küülümüzdän, gagauz literaturasının klasiindän Nikolay BABOGLUdan. Poet dedi, ani Nikolay BABOGLU ona literatura kapularını açtı. Zerä Nikolay BABOGLU onun üüredicisiydi hem ilk insandı, ani gelecektä anılmış olan poetın ilk peetlerini üüsek uurda olmalarını tanıdı.

Födor İvanoviç çok vakıtlar gagauzların istoriyasına araştırma yapêr, gagauzlar kimnär hem neredä dünnäyä geldiini inceler. Açıkladı, ani istoriyada “gagauz” lafı, yazılı olarak ilkin 1328-ci yılda tiparlanan kiyatta var, ama diil ölä nicä kimileri yazêrlar, ani XIX-cu üzyılın başında peydalanmış. Yazıcı ynanêr, ani gagauzlar dünnä ţivilizaţiyasının en evelki milletlerindän birisi hem, ani o milletin gelecää var.

Canabisi okudu kendi en sevgili peetlerindän birisini – “Mali”. Yazıcının malisi halizdän bir gagauzkaymış, hepsi adetleri bakarmış hem ynanarmış, folkolru bilärmiş hem unukaları için çalışarmış. Bunnarı da yazıcımıza becermiş baaşlamaa.

Poet açıkladı, ani pek sever Ana tarafımızı, onun tabiatını. Bu sevgiyi o gösterdi “Te bu Bucak” peetindä.

Bakmadaan ona, ani 3 saada yakın buluşmakta Todur Zanet hiç bir rus lafı da kullanmadı, Canabisi açıkladı, ani rus dilinä büük saygı duyêr, sayêr onu, başka dillär gibi, büük hem zengin bir dil. O dillerin arasında Gagauz dili da var. Yazıcımız üündü, ani Gagauz dilimizin zenginniini toplêêr da büünkü gündä kendi sözlüünä artık 51 bin laf toplamış.

Çok peetleri Canabisi çevirdi büük rus dilindän. O peetlerin arasında var A.PUŞKİNın, Y.LERMONTOVun, A. AHMATOVAnın hem başkaların peetleri da. Ama açan o okudu “Zamannayêrsın, evim!” peetini, zalda kalmadı hiç bir donuk cannı da.

Sonunda paalı musaafirimiz bizim soruşlarımıza meraklı cuvaplar verdi. Buluşmak başarıldı pozitiv uurunda da biz umut ederiz, ani diil bir kerä taa buluşacez bu meraklı adamnan. Hem saa olsunnar liţeyimizin direktoru İrina Dimitrievna TOLMAÇ hem da direktor yadımcısı hem bibliotekacımız Stefanida İvanovna İVANÇOGLU, ani bu buluşmaya kolaylık verdilär.

Valentina UZUN, “S.İ.BARANIVSKİY” adına teoretik liţeyin 10-cu klasta üürencisi

Buluşmadan sora üürencilerin açıklamakları:

Marina BABOGLU: *“Bän sayêrım, ani sadä o insan var nicä patriot olsun, angısı sever kendi dilini, karıştırmêêr onu başka dillärlän, çalışêr onu zenginnetmää hem düşüner onun geleceeni. O adamnarın birisi – Todur Zanet, angısı yazmış şiir, neredä çaarêr bizi atılmayalım dilimizdän. Geçän gün o geldi bizim şkolaya da okadar gözäl annattı bizä gagauz dilindä şiirleri, bizim istoriyamızı, kendi biografiyasını. O gösterdi bizä ana dilimizin zenginiini. Biz lääzım alalım örnek bölä insannardan.”*

Sveta ÇOLAK: *“Lafedin insannan o dildä, angısını o anêêr, da siz onun fikirinä dokunacenız, ama lafedärsanız onun ana dilindä – canına dokunacenız!” – bu laflrı söledi bizä Todur Zanet. Bän dä, nicä o, sayêrım, ani ana dilindän taa paalı yok.”*

Oksana UZUN: *“Sayêrım kendimi kısmetli, neçin ki sesledim Todur Zanetin şiirlerini, angılarını o okudu bizä. Çok meraklı işlär annattı bizä. O büük sevgiylän annattı ana dili için. Çok gözäl lafeder, şıralı dillän. Bu lafetmektän sora, bän yaptım pek önemni bir çıkış, ani herbir insan lääzım duysun sevda ana dilinä. İnsan sevmäzsaydı ana dilini – o insan ozaman atılêr kendi memleketindän.”*

Vladislav AÇILBAEV: *“Aramızda var bir insan, angısı pek savaşêr, ki dilimizi kalksın taa yukarı, taa kaavi olsun. O insanın adı Todur Zanet. Geçennerdä biz buluştuk onunnan. Zanet – bir pek büük insan. O götürdü bizdä bir urok, angısında açıkladı bizä çok iş: üüretti peet yazmaa, annattı, nicä zorluklar halkımız çekti, gösterdi dilimizin paalılını. Zanet söledi: “Utanmayın dilinizdän, halkından. Açan soraceklar, kimiz biz, söläyin – bän gagauz!” bu buluşmaktan sora gagauz dilini bän taa çok sevdim hem savaşêrım lafetmää pak gagauzça.”*

Tomayda “Ana Dili” yortusu bakıldı

Çiçek ayın 22-dä Tomay kultura Evi bir konţert yaptı, angısını adadı “Ana Dili” yortusuna. Konţertä geldilär küüyün üürencileri, üüredicileri, kultura insannarı, aşırıdan musaafirlär. Maasuz bu yortu için küüyün bibliotekacısı Lüdmila KUŢAROVA kultura Evindä hazırlanmıştı üç kiyat sergisi: “Halkın en paalı zenginnii – onun Ana Dili”, “Todur Zanet” hem “Eni zamannar – eni adlar”.

“Ana Dili” yortusu başladı üülendän sora da may iki saat tuttu, zerä primariyanın yardımınnan, kultura Evimizin insannarı hem liţeyin üürencileri bütün ürektän onu hazırladılar.

Yortuyu açtı hem götürdü Tomay kultura Evin direktoru Pötr İvanoviç KUŢAROV. Sora kultura Evimizin halk muzıka ansamblisinin öndercisi İvan TANASOGLU gözäl bir gagauz türküsünü çaldı hem *“Şen kızlar”* («Веселые девчата», öndercisi Galina KELEŞ) ansamblisi, ştenaya çıkıp, gagauz halk oyunnarını oynadı.

Bu gözäl nomerlerdän sora da, zalda bulunannara danışmak için, laf verildi Tomay küüyün primarına Födor Födoroviç TOPÇUya. Canabisi kutladı hepsini Ana Dili yortusunnan hem açıktan sevindi, ani bölä gözäl bir yortu halkımızda

var. Canabisi hepsinä saalık, uzun ömür hem yaratmak kısmetleri diledi.

Kultura Evin, küü bibliotakasının hem liţeyin çalışmalarınnan o günü iki büük yazıcımıza yaratmak prezintaţiyası gösterildi. Ştenadan, interaktiv taftanın yardımınnan, annadıldı Dionis TANASOGLUnun hem Todur ZANETin yaşamaları, yaratmaları hem gösterildi onnarın patretleri.

Söz verildi yortumuzun o günkü baş musaafirinä yazıcıya hem poeta Todur ZANETä dä. Canabisi sevindi, ani kultura Evin zalı dop-dolu hem ani zalda bulunannar büük havezlän seslerlär o gözäl hem şıralı sozleri, ani ştenadan akêrlar. O okudu kendisinin iki peetini hem baaşladı bibliotekamıza kendi kiyadını.

Yortu ilerledi. Tomay liţeyin üürencileri okudular kendilerinin hem gagauz poetların Dionis TANASOGLUnun, Dimitri KARAÇOBANın, Pötr ÇEBOTAR-GAGAUZun, Lübov ÇİMPOEŞin, Vasilisa TUKANın, Todur ZANETin peetlerini. Gagauz masallarına hem fıkralarına ştenka gösterdilär: *“Dädunun hem babunun evi”* hem *“Padişahın eşää”*.

Şennendirdi zalda bulunan insannarı kultura Evimizin türkücüykası Olga KAPSAMUN hem oyun ansamblisi *“Altıncık”* (öndercisi Afanasiy GARGALIK) oyunnarlan *“Üç ayak”* hem *“Kadınca”*. Başardı bu gözäl yortuyu anılmış türkücüykamız Mariya TOPAL.

Pötr İvanoviç KUŢAROV,
Tomay kultura Evin direktoru

“Biz – gagauzlar!” hem da “Yaşasın Ana Dilimiz!”

Çiçek ayın 22-dä Kongaz küüyün 4-cü hem 2-ci uşak başçalarında “Ana Dili” yortusunnan ilgili “Yaşasın ana dilimiz!” hem “Biz – gagauzlar!” şennikleri geçti. Bu meropriyatiyalarda, başlayıp Gagauziyanın gimnasından, uşaklar gagauz poetların peetlerini okudular, gagauz halk türkülerini çaldılar hem oyunnarını oynadılar, masallardan hem fıkralardan ştenka gösterdilär.

“Yaşasın ana dilimiz!” adında şennik

Kongaz küüyün 4-cü uşak başçasında “Yaşasın ana dilimiz!” adında şenniin hazırlanmasına uşak başçasının öndercisi, terbiedicilär hem gagauz dilindä üüredicilär, gagauz folklorun hem ruhunnan uşakları hazırlayıp, kendileri da ölä hazırlandılar. Bundan kaarä evimizindä erleştirimişti uşakların resim sergisi – “Ana dilim – tatlı bal”. Uşaklar da, terbiedicilär da giimniydilär donaklı hem çeşitli gagauz milli rubalarına hem şenniktä barabar pay aldılar.

Lääzım urgulamaa, ani Çiçek ayın 22-dä olan “Yaşasın ana dilimiz!” adında şennik Ana Dili yortusunun çerçevesindä yapılan meropriyatiyaların son noktasıydı. Taa ileri gagauz dilindä üüredici Olga Konstantinovna KARASTOYAN sıravardı hazırladı meropriyatiyaları, angılarında annadıldı gagauz milli giimneri, gagauz adetleri, gagauz imekleri hem gagauz halk oyunnarı. Bu meropriyatiyaları uşaklarlan da analara-bobalara gösterdi.

“Yaşasın ana dilimiz!” adında şennik başladı Gagauziyanın gimnasından. Sora uşaklar, tuz-ekmeklän karşlayıp poetı Todur ZANETi, okudular ona hem büük başımızda bulunan insannara Gagauziya, Bucak hem Ana Dili için gagauz poetların peetlerini, çaldılar gagauz halk türkülerini hem türküleri, angılarını yazdı uşaklar için uşak başçamızın muzıkada üüredicisi Mihail PAÇİ. Şennik vakıdı uşaklar oynadılar birkaç gagauz halk oyununu da.

Becerikli gösterdilär kendilerini uşaklar ştenkalarda da. O ştenkaları hazırlamaa deyni uşaklara yardımcı oldular onnarın terbiedicileri hem uşak başçasının baş terbiedicisi hem metodistı Mariya Dimitrievna ÇEBANOVA. Uşaklar, haliz artistlär gibi,

oldular masallar kahramannarı: *Oglan* hem *Nastradin* (“Hoca Nastradin” fıkraları), *Balakir* hem *Çorbacı* (“Balakir hem Çorbacı” fıkrası), *Dädu* hem *Babu* (“Altın yımırta” masalı).

Pek meraklı oldu *Oglanın* (terbiedici Anna KOMUR) koyun sürüsünnän hem *Nastradinin* (terbiedici Anna SABİYA) eşeklän uşaklara musaafirlää gelmäk ştenkası da. Şennik programasının bitkisindä uşak başçanın öndercisi, terbiedicilär hem gagauz dilindä üüredicilär *“Gagauz horu”*sunu hem *“Üç ayak”* oyununu oynadılar.

Sonunda söz verildi poet Todur ZANETä. O şükür etti uşak başçanın kolektivına hem uşaklara bölä gözäl hazırlanmış programa için hem kutladı hepsini zalda bulunannarı Ana Dili yortusunnan. Canabisi okudu uşaklara peetlerini hem baaşladı bizä *“Böcecik”* hem *“Koorlaşmış ateş...”* kiyatlarını.

Anna İlyiniçna BUÇKOVA,
Kongaz küüyün 4-cü uşak başçasının direktoru

“Biz – gagauzlar!” adında meropriyatiye

Kongazın 2-ci uşak başçasında Çiçek ayın 22-dä oldu pek meraklı bir meropriyatiye – “Biz – gagauzlar!”, angısını uşaklarlan bilä bütün kollektivımız hazırladı. Meropriyatiyayı götürdülär gagauz dilindä üüredici Mariya Mihaylovna KULİŞ, ona yardımcı oldu muzıka öndercisi Anna Pavlovna YULARCI.

Meropriyatiye uşak başçamız tarafından *Ana Dili* yortusuna adandı hem yapıldı. Taa ileri biz bu yortuylan ilgili başka meropriyatiyalar da yaptık. Onnarın arasında: resim yarışması, uşaklara gagauz imeklerin annadılması, yapıldı albom *“Benim küüyüm”*, geçti akţiya *“Lafederiz gagauz dilindä”*, peet okumak yarışması, gagauz yazıcıların partelerinnän donaklı gagauz dilindä kiyatların sergisi hem başka. Ama “Biz – gagauzlar” oldu bu meropriyatiyaların toplu hem baş yortusu.

Bu yortuya o günü geldilär gagauz yazıcısı hem poetı Todur ZANET, uşakların anaları hem bobaları. Küülü yazıcımızı uşaklarımız kapu önündä tuz-ekmeklän karşladılar hem zala geçirdilär.

“Biz – gagauzlar!” miropriyatiyasını Gagauziya gimnasınnan başladık, angısını gagauz milli rubalarına giimni uşaklar seslän çaldılar. Sora uşaklar annattılar gagauz poetların Gagauziya hem Ana Dili için peetlerini, oynadılar gagauz halk oyunnarını hem, maasuz bu gün için hazırlanmış, “Çobancıklar” oyununu.

Pek meraklı ştenkaları hazırladılar uşaklarlan terbiedicilär. Onnar ölä meraklandırdı uşakları hem yortumuzun o günkü musaafirlerini, ani zalda durmamayca gülmäk hem auç sesi işidilärdi. Uşaklar rollerä görä peet annatılar hem birkaç ştenka gösterdilär. Onnarın arasında: *“Dädunun hem babunun evleri”* gagauz masalına görä hem *“Padişah hem eşek”* Nastradin fıkrasına görä ştenkalar da vardılar.

Meropriyatiyanın sonunda zala getirildi *“Gagauziya – benim küçük Vatanım”* adlı resim yarışmasında enseyän resimnär da o resimneri yapan uşaklara baaşışlar verildi: resimnemäk için kiyatlar hem resimcilik tertipleri.

Siramizin kapanmasında laf verildi poeta Todur ZANETä. Yazıcı kutladı hepsini Ana Dili yortusunna hem, uşak başçamızdan Vitä STAEVlan bilä, okudu zalda bulunannara kendi peetini *“Patırdak”* hem baaşladı uşak başçamıza kendi kiyatlarını.

Sofya Demyanovna TERZİ,
Kongaz küüyün 2-ci uşak başçasının direktoru

Genç yazıcılarlan Baurçu liţeyindä buluşmak

Çiçek ayının 22-dä Genç gagauz yazıcılar birliinin başı Alla BÜÜK hem kurucu-aza Viktor KOPUŞÇU Baurçu liţeyindä üürenicilärlän buluştular, yazêr Genç gagauz yazıcılar birliinin saytı.

Buluşmakta musaafirlär annattılar kendi işleri için, ne onnar yapêrlar, nesoy proektlar var ileriyä dooru. Viktor KOPUŞÇU urguladı, ani gagauz dilinin hem literaturasının gelecää gençlerin elindä.

"Biz hazırız herbirinizlän barabar işlemää, sizi yaratmalarınızı çıkarmaa "Hakikatın sesi" gazetasında hem başka toplumnarda, teklif etmää sizi türlü literatura buluşmaklarına", - söledi o.

Alla BÜÜK paylaştı fikirlerini ana vatan için hem gagauz dili için hem teklif etti üürenicilär aktiv olsunnar küüyün hem Gagauziyanın yaşamasında.

"Büünkü ekonomika koşullarında çok önemni korumaa kendini, demelik, unutmamaa, ani biz hodul bir gagauz halkı, lafetmää gagauz dilindä hem bütün dünnedä metinnemää bizim halkımızı", - urguladı Alla BÜÜK.

Üürencilär okudular kendi yaratmalarını ana dilindä, onnarın arasında en genç Eduard SLAV kabletti baaşış – "Sabaa yıldızı" jurnalını, neredä tiparlandı genç yazıcıların hem peetçilerin yaratmaları hem "Oguz sesi" peet toplumunu, haberleer gagauz saytı haber.md.

Gagauzlar için gagauzça artistik kino çıkarılacek

Anılmış Rusiya artistı, komratlı gagauz İvan PATRAMAN hem yazıcı Todur MARİNOGLU tutunêrlar bir eni proekttan – gagauzlar için gagauzça artistik kino çıkarmaa. Kino çıkarılacek gagauz literatura klasiin Nikolay BABOGLUnun *"Dünürcülük"* annatmasına görä.

Gagauz literatura klasiinin Nikolay İgnatiyeviç BABOGLUnun "Dünürcülük" annatması, belli ki, sevda için bir literatura yaratması hem o halizdän bir şedevra. Bu üzerä o siiredicinin üreenä dokunacek, sayêr kinonun rejisöru hem ştenaristı İvan PATRAMAN.

Kino olacek kara-biyaz renklerdä, ne verecek kolayını annatmadakı ruhu taa derindän açıklamaa.

Neettä var kinoyu gagauz küülerindä çıkarmaa.

Not. Artistik kinonun avtoru danışêr hepsinä, kim bu uurda ona yardımcı olabilecek. Yardımnar her türlü uurda beklener: nasaat, kostüm, konak, para.

Sizi hepsinizi pek severim!

Çiçek ayın 6-da Valkaneş teoretik liţeyin kapularını açtı tanınmış hem paalı yazıcımız, akademik Todur ZANET. Biz bileriz, ani Canabisi herbir kıpımını baaşlêêr halkımıza, bizä – gagauzlara.

Herkerä, açan onun yolu düşer Gagauziyanın en üülen noktasına, o unutmêêr kendi şükürlü okuyucularını: üüredicileri hem üürenicileri. Boş ellän da o bizä bir vakıt ta gelmeer.

Te kär ölä dä oldu Çiçek ayın 6-da sabaalän. O uuradı buluşmaya 5-ci klastan üürenicilärlän. Uşaklar sevinmelii kenarsızdı. Herbiri istärdi makar birazçık durmaa bölä anılmış yazıcının yanında: bişey sormaa, işitmää hem duymaa ana dilin laf ustasını.

Buluşmanın sonunda yapıldı bir toplu patret, ki bu buluşmak kalsın onnarın aklısında hem cannarında. Gidecääzaman, saygılı yazıcımız, cannarımıza bal döküp, dedi: "Sizi hepsinizi pek severim!" Buna çok sevindik hem inandık bunu, zerä o laflar sölendi ölä, ani cannarımız dalgalandı.

Not: Bu buluşmak, nicä bir nışandı. Taman bu günnerdä liţeyimiz hazırlardı türlü meropriyatiyaları, angıları baalıydı ana dilimiz yortusunnan.

Dora Panteleevna ONOFREY,
liţeyin gagauz dilindä üüredicisi

Bilim konferenţiyası

Çiçek ayın 14-15 günnerindä Komrat Devlet Universitetında geçti "V. INTERNOTIONAL TURKIC ART, HISTORI ADN FOLKLORE CONGRESS / ART ACTIVITIES".

Onu hazırlamışlar Türkiye, İtaliya, Germaniya, Azerbaycan, Gagauziya universitetları hem cümne kuruluşları.

<u>Özel not.</u> Konferenţiya için, neçin sa, öncedän pek reklama yapılmadı. Gagauziyanın kultura insannarı hem bilim adamnarın may hepsicii *(onnarın arasında KDU pedagogların çoyu da)* bu konferenţiya için son kıpımda üürendilär.

Şannı ad verildi

Komrat Devlet Universitetın Senato kararınnan gagauz cümne insanına Leonid DOBROVa "Doktor Honoris" şannı adı Diploması verildi.

Çiçek ayın (aprel) 12-dä KDUnun rektoru Zinaida ARİKOVA, bu Diplomayı vererăk, açıkladı ani *"bu ad verildi Leonid DOBROVa o üzerä, ani o universitetın kurucusu deyni"*.

Kutlamada pay aldılar Gagauz Respublikasının ilk perzidentı Stepan TOPAL, KDU ekonomika fakultetın dekanı Konstantin TAUŞANCI, Gagauziyanın şannı jurnalistı Anna HARLAMENKO, bilim hem kultura insannarı.

<u>Önemni not.</u> Halizdän Universitetı kurdu gagauz halkı kendi Üstolan Kongresindä 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä.

Gagauz yazısı gem literaturası yortusu uşak başçamızda

2009-cu yılda alındı karar, ani gagauz yazısı Gününü yaz vakıdından Çiçek ayın (aprel) 27-nä, büük aydınnadıcımızın Mihail ÇAKİRin duuma gününä, almaa. Onuştan bu günä karşı Ana Dilimizlän hem literaturamızlan ilgili türlü meropriyatiyalar yapêrız. Zerä Ana Dili bu milletin canı, onun genetika kodu, onuştan onun korumasına, yaşamasına hem yaşatmasına lääzım çok çalışalım.

Caltay küüyün *«Золотой ключик»* ("Altın anaktar") uşak başçasında, başlayıp Çiçek ayın (aprel) 1-dän taa 27-dän, Gagauziyanın Üüredicilik upravleniyasının programasına görä, Gagauz yazısına baaşlanan meropriyatiyalar yapıldı. Ölä Çiçek ayın (aprel) 5-dä burada oldu buluşmak gagauz poetınnan hem yazıcısınnan, gagauz Milli Gimnın avtorunnan, akademik Todur ZANETlän. Bu buluşmak taa ilerdän planımıza koyulduydu.

Buluşmada Todur İvanoviç becerdi uşakların havezini kendi üstünä çevirmää da geçirdi onnarlan pek meraklı hem aktiv bir buluşmayı. Uşaklar havezlän seslärdilär Canabisini, kendileri da gagauz poetların peetlerini okudular, bilmeycelerä cuvap verdilär, pek gözäl gagauz dilindä lafedärdilär. Fizminutkayı da musaafirimiz uşaklarlan gagauz dilindä yaptı. Uşaklar koyardılar musaafirimizä soruş, angılarına Canabisi uşaklara annaşılan bir dillän cuvap verdi. Bitkidä uşaklar, uşak başçasının direktoru hem çalışannarı Todur İvanoviçlän bilä patredä çıktılar.

Buluşmadan sora Canabisi uşak başçamızda kısa bir ekskursiya yaptı, cuvap vererăk pedagoglarda peydalanan soruşlara.

Hem küçüklär da, hem büüklär da pek kanaat kaldılar bu buluşmadan. O getirdi bizä büük fayda, biz çok eniliklär üürendik Ana Dilimiz için. Saa olsun Todur İvanoviç, ani saymadı zaametini da geldi uşak başçamızda bu buluşmaya, dileriz Canabisinä onun çok kertikli yaratmak uurunda başarılar.

Elena Nikolevna STANEVA,
Caltay küüyün «Золотой ключик» uşak başçasının başı

Onnar literaturamızın gökündä er kaplayaceklar

(Mihail ÇAKİR pedagogika kolecında 10-cu Master-klas)

Poeziya, nicä muzıka insanın canına danışêr, üreeni dalgalandırêr. Poeziya – ses hem duygu büülenmesi, üüsek simfoniya dalgasında can açıklaması, duygu dünnesi, neredä üüsek laflar yaşêêr da candan cana geçer. Peet yazması – Allahtan vergi. Da, eer o sana veriliysä, onu lääzım dooru, becerekli kullanmaa, çok çalışmaa, ki bu ustalık uurunda becermeklerin hem ustalıın açılsın, ilerlesin.

Artık beş yıl sıravardı Komrat Mihail ÇAKİR pedagogika kolecında üürenicilerin poeziya uurunda ilk adımnarında, peet yazmasında yardımnar için Master-klas yapılêr. O Master-klaslarda üürencilerä yardımnarı verer anılmış gagauz poetı, akademik Todur ZANET. Canabisinin zaametinnän üürenicilerimizin da yaradıcılıı hem ustalıı ilerleer.

Master-klaslarda Poet gösterer örnek, enikunu doorudêr genç poetları, üüreder onnarı görmää yannışlıkları şiirin kurulmasında. Taa o üüreder, fikiri aktarıp, onu şiir formasına, şiir kaluplarına giidirmää, incä hem duygulu laflarlan donatmaa onu. Onuştan bu Master-klaslarda büük yardım olêr o uşaklara, kimin var vergisi şiir yazmasında, ki bu uurda ustalıı ilerletsinnär, şiir yazmasında maasuz tehnikaları hem kuralları esaba alarak.

Üürenicilerin yaratmalarını incelemää deyni hem peet yazmak uurunda ustalık yolların genişliini açmaa deyni bu genç yaradıcılara poet Todur ZANET poeziya uurunda bütün ustalık yollarını açêr. Başlayıp peet kaluplarından, rifmalardan hem biçimnerdän taa söz zenginniinädän hem çeşitliinädän. Poet genç yaradıcılarlan birliktä herbir okunmuş peetä analiz yapêr hem çok nasaat verer.

Master-klasa diil salt genç poetlar katılêrlar, ama onnardan kaarä, sesleyci hem siiredici olarak, gelerlär peet yazmayan, ama literaturamızı sevän, üürencilär da. Gelerlär rusça hem moldovanca da şiir yazan üürencilär. Onnaralan Canabisi o dildä lafeder, angı dildä peet yazılı. Onuştan poeziya ustalıında bu üürencilerä dä yol açılêr. May herbir Master-klastan sora üürencilerin en islää şiirleri "Ana Sözü" gazetasının sayfalarında tiparlandılar.

Geçennerdä, Çiçek ayın 6-da, Komrat Mihail ÇAKİR pedagogika kolecında var nicä demää küçük bir yıldönümü

oldu – Todur ZANET 10-cu Master-klası yaptı. Onuştan eridir açıklamaa kolecımızın istoriyasında ilk kerä olan Master-klasların günnerini:

1-ci – *2012-ci yılın Çiçek ayın 4-dü;* **2-ci** – *2013-cü yılın Baba Marta ayı;* **3-cü** – *2013-cü yılın Kırım ayın 13-çü;* **4-cü** – *2014-cü yılın Çiçek ayı;* **5-ci** – *2014-cü yılın Kasım ayın 6-sı;* **6-cı** – *2014-cü yılın Kırım ayın 12-si;* **7-ci** – *2015-ci yılın Baba Marta ayı;* **8-ci** – *2015-ci yılın Hederlez ayı;* **9-cu** – *2015-ci yılın Kırım ayın 1-ri;* **10-cu** – *2016-cı yılın Çiçek ayın 6-sı.*

Herbir Master-klas geçti maasuz ayırılmış tematikaya görä: ***Ana Dili, Vatan, patriotika, sevda, aylä, adet lär hem halk yortuları aaçlık, yılların zamannarı*** hem başka. Master-klas şiir konkursları da yapıldı.

10-cu Master-klası uşaklar başlattılar İrina KUZNEŢOVAnın (1615 gr.) petinnän, ani maasuz bu olay için yazılmış:

Master-klas – bir büük yortu!
Master-klas – bir büük yortu!
Klasımız uşak dolu.
Hepsi hazır bu günä,
Laf ustası geler bizä.
Akademik, yazıcı,
O poet, gazetacı.
Açık ürekli insan,
Gagauzluu koruyan.
Faydalı nasaat verer,
Yol geniş açıklanêr:
Gözellää, hoş duyguya,
Angısını baaşlêêr dünnä.
"Saa ol!" – deeriz biz sizä,
Ki gelersiniz bizä.
Master-klas büün onuncu.
O bizä – bir büük yortu!

Onuncu Master-klas gösterdi, ani bu iş faydalı hem verer kolaylık üürenicilerä kendi becermeklerini ilerletmää, gösterer ani onnarın arasında var talantlı uşaklar, kim bizim literaturamızın gökündä var nicä er kaplasın. Ama bu uurda isteniler onnardan büük çalışmak hem bizdän dä, üüredicilerdän, yardım onnara.

10-cu Master-klasa katıldı 23 uşak. Şiirlerin çoyu yazılıydı ana temasına görä hem sevda için. Üürenci Georgiy SIPÇU kendi laflarına muzıka yazdı da türküsünnän şennendirdi sesleyicileri. Üürencilerin yaratmalarında belli, nekadar büük sevgi anaya-bobaya, ana dilinä, milletinä, ana tarafına hem Vatanına onnarın cannarında yaşêêr. Gençlerin sevda duyguları, düşünmekleri sıkı baalı Vatanın gelecäännän, onnarın ecelinnän. Şiirlerin çoyunda öz fikiri filosofiya uurunda açıklanêr. Master-klasta okundu rus dilindä dä şiirlär.

Ne duygulu hem derin maanalı şiirlär aaçlık için! Sesleyärkän bölä şiirleri, belliydi, ani bu açıklanan duygular cannarından geçirilmiş. Yaşlarımız peydalanardı can acımasından. O şiirlerin arasında Master metetti Mariya GAYDARCInın, Yuliyä ANDRİEŞin, Mariya BARGANın, Rima SERDEGAnın, İrina YABANCInın hem taa başkaların yaratmalarını. O yaratmalardan iki örnek vereriz. Birincisinin avtoru Yuliyä ANDRİEŞ (4112 gr.), ikincisini – *Mariya GAYDARCI (1215 gr.):*

İlkyaz zamanı
Açan öpersin elimi,
Türkü çalêr kuşlar.
Açan bakêrsın üzümä,
Çiçek açêr göklär.

Bän da unuttum!
Geç. Gecä. Yaamur yaayardı.
Hava kararrtı.
Şindiyadan bän beklärdim,
Sän sä unuttun.
Durgunêr, ba çekeder
Yaamur dışarda.
Fikirim türlü döner -
Nasıl sänsin? Neredä?
Karannıktır hererdä -
Pek çirkin hava.
Neydir senin aklında?
Yok haber bana...
Geç. Gecä. Yaamur yaayêr.
Birdä gürülttü!
Geçtiklär hepsi daalêr -
Bän da unuttum!

Masterın çalışmaları üürenicilerä deyni açtı geniş yolu poeziyaya, cannarına ekleer büük sevgi ana dilinä, literatura-

ya, uyandırêr o filizleri, angıları, çiçeklär gibi açıp, meyva vererlär – o üürencilerin şiirleri. Bu buluşmaklar brakêrlar unudulmaz hem silinmäz iz uşakların cannarında, yardım ederlär başka bakışlan poeziyaya bakmaa, şiirleri duymaa, annamaa. Poet kendisi dä okudu eni duumuş, yazılmış peetlerini.

Sanêrız, ani bu uşakların arasında var peetçi. Var umudum, ani onnarın da adı gagauz poeziyasında yazılacek. Bölä gençlär – Bucaan zenginnii!

Galina Dmitrievna SİRKELİ-KRİSTİOGLO,
pedagogika kolecın üüredicisi

Redakţiyamızdan not: Bu yılların içindä Master-klas uroklarını hazırlamaa deyni, Mihail ÇAKİR pedagogika kolecın direktorunun Mariya Dimitrievna TANASOVİ-Çin izininnän çok çalıştılar kolecın üüredicileri Galina Dmitrievna SİRKELİ-KRİSTİOGLO, Aleksandra Dimitrievna MARİNOVA hem Anna Danilovna SUKMAN.

(10-cu Master-klasa katılan genç poetların yaratmalarını gelän nomerimizdä okuyun)

ATATÜRK bibliotekasında "REKVİEM" kiyadına tanıtımı

Gagauziyada, "Ana Dili" yortusu günnerindä Çiçek ayın 18-dä Komrat ATATÜRK bibliotekasında gagauz poetın Todur ZANETın "REKVİEM" kiyadına prezentaţiya yapıldı.

Kiyadın prezentaţiyasında pay aldılar Komrat *"Dimitri KAÇOBAN"* liţeyin büük klaslarda üürencileri, gagauz dilindä üüredicilär, bibliotekacılar, başka kultura insannarı.

Prezentaţiyayı açtı bibliotekanın direktoru Vasilisa TANOSOGLU. Sora söz verildi kiyadın avtoruna, akademää hem poeta Todur ZANETä.

O annattı nicä yazıldı bu kiyat hem neçin onun bütün adı *"Benim bir kabaatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REKVİEM"*, ama artık hepsi ouycular onu "REKVİEM" olarak bilerlär. Söledi, ani ***"o uzak 1940-1950-ci yıllarda gagauzlara karşı yapılan zulumnuklar için hem aaçlık genoţidı için büün da insannara annadılmêêr"***. Bu işleri doorutmaa deyni Canabisi yazmış bu kiyadı.

Avtor açıkladı, ani ***"XX-ci üzyılın kırkıncı yıllarında gagauzlara 5 küçük hem büük deportaţiya hem da ZORLAN bir BÜÜK AAÇLIK yapılmış".***

Nicä gelärmişlär hem kırarmışlar halkımızı, soyarmışlar onu poet kendi kiyadında annadêr hem o kiyattan parçaları insannara okudu.

Prezentaţiyadan sora kiyadın avtoru teklif etti prezentaţiya katılannara onnar da gagauz ihtärlarınnan, kendi malilerinnän, dädularınnan bu olaylar için lafetsinnär hem o lafetmeleri vidioya yada audioya alsınnar.

Vasilisa TANASOGLU,
ATATÜRK bibliotekasının direktoru

Uçurdak “Uçurtma Şennii” Festivali yapıldı

Çiçek ayın (aprel) 23-dä, Türkiyenin “Çocuk Şenliği” (Uşaklar Şennii) sıraları çerçevesindä, Moldovada Türkiye Büükelçilli, Moldovadakı uşaklar hem gençlär için “ARTİCO” merkezin hem “VATRA” etno-kultura kompleksın çalışmalarınnan, uçurdakların “Uçurtma Şennii” Festivali” yapıldı.

Bu şennik baaşlandı Çiçek ayın (aprel) 23-dä Türküyedä bakılan “Gençlär hem Çocuklar Bayramına” (gençlär hem uşaklar yortusuna), angısını Türkiye Respublikasının kurucusu Büük

Mustafa Kemal ATATÜRK baaşlamış Türkiyenin uşaklarına.

Şeniin ofiţial açılış konuşmasını Türkiyenin Kişinev Büükelçisi saygılı Mehmet Selim KARTAL yaptı. Sora da Moldovanın “ARTİCO” merkezin hem Kişinevun uşak ansamblileri ştenada uzun hem pek gözäl bir konţert gösterdilär.

Konţert vakıdında hepsi şenniktä bulunan insannar, kim istedi, göklerä Uçurdaklarını kaldırdılar. Bu uçurdakları Türkiyedän maasuz getirdilär hem katılannara parasız daattılar.

Bundan kaarä Moldova hem Gagauziya internatlarına Türkiye tarafından yardımnar yapıldı. O yardımnarın çoyu sponsorların katkısınnan oldu.

O günü Festivalin programasında, uşak kollektivların konţertından kaarä, kuruldu uşaklar için oyun meydannarı hem tertipleri. Hepsi katılannar vardı nicä türk milli imeklerindän da datsınnar.

“Uçurtma Şennii” sponsorları olduları: *Master LED, Radisson Blu Leogrand, Lias Group SRL, NEFIS, American University from Moldova, Eximbank-Gruppo Veneto Banca, “Hazerfan Uçurtma Sanayi ve Festival Organizasyonu” (Turkiya), Türk Hava Yolları, Paynet, Alo.*

Mediya ortakları: *Realitatea TV, “Ana Sözü” gazetası.*

Ana Dili yortusuna baaşlanan resim sergisi

Çiçek ayın 26-da Gagauziyanın resim Galereyasında açıldı resim sergisi *“Gagauzların can sızıntısı”*, angısı baaşlandı Ana Dili yortusuna.

Sergidä pay alêrlar gagauz, hem diil salt gagauz, resimcilerin yaratmaları. O yaratmaların avtorları: Dimitriy SAVASTİN, Mariya DİMOGLU, Mihail ARABACI, Födor DULOGLU, Pötr FAZLI, Pötr NOVAKOV, İvan KARANASTAS, Elena DULEVA, Grigoriy DEÇEV, Lüdmila ALİFRİENKO, Olga UNGUREANU hem başkaları.

Sergi Hederlez ayın 15-dän sürtecek.

PARTETTÄ: Sergidä sergilenän Dimitriy SAVASTİNın *“Oglan hem Mari Kız”* tablosu. *(Bez, akril. 70x100. 2015 yıl).*

Moldovada sportta master hem kıymetli trener oldular

Gagauziyanın anılmış güreşçileri Aleksandr PETKOV hem Dimitriy ÇAKUSTA serbest güreştä Moldova Respublikasının sportta masterları oldular.

Bu üüsek adlar verildi sportsmennarımıza o iş için, ani onnar kendi becerikliinnän Moldovayı dünnä hem Evropa çempionatlarında anılmış yaptılar, alıp çeşitli uurda medalileri. Dimitriy ÇAKUSTA Evropa çempionatında ikinci eri aldı, dünnä çempionatında üçüncü oldu hem gençlär Olimpiadasında gümüş medaliyi aldı. Aleksandr PETKOV sa Evropa çempionatlarında bronza hem gümüş medalileri kazandı.

Bu sportsmennarın trenerına Vladimir GOTİŞANa da Moldova Respublikasının kıymetli treneri adı verildi. Vladimir GOTİŞANın taa bir sportsmenına, Taraklıdan İvan ZAMFİROVa, o kararlan da Moldovada sportta master adı verildi.

Evgeniy NEDEALKO Braziliyada Olimpiada oyunnarına katılacek!

Çiçek ayın 24-dä Mongoliyanın başkasabasında Ulanbatorda gagauz güreşçisi Evgeniy NEDEALKO (74 kg), serbest güreştä I-ci Dünnä kvalifikaţiya turnirında, 3-cü eri alıp, 2016-cı Olimpiada oyunnarına putevkayı kazandı.

Serbest güreştä I-ci Dünnä kvalifikaţiya turnirında Moldova komandasının sportsmennarının arasından bölä üüsek uura kalkındılar sadä Gagauziyadan güreşçi Evgeniy NEDEALKO hem moldovan güreşçisi Nikolay ÇEBAN (95 kg kftegoriyası).

Evgeniy NEDEALKO Olimpiadaya putevka eşiini geçti ozaman, açan ensedi Ukraynadan güreşçiyi Oleg BELOŢERKOVSKİYi.

Not. 2016-cı Olimpiada oyunnarı geçecek Harman ayın (avgust) 5-21 günneri arasında Braziliya devletin Rio-de-Janeyro başkasabasında.

Ştangist Yuriy DUDOGLU Evropada bronzayı aldı

Çiçek ayın (aprel) 10-16 günnerindä Norvegiyanın *Förde* kasabasında aar atletikada Evropa Çempionatı oldu.

Moldova komandasına Evropa Çempionatında koparmada (рывок) bronza medalisini kazandı Yuriy DUDOGLU (62 kg).

Toplam esaplara görä Yuriy DUDOGLU, kaldırıp 284 kg, (koparma – 156 kg, itirmektä – 128 kg) aar atletikada Evropa Çempionatında 5-ci eri aldı.

Voleybol çempionatı

Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyası hazırladı hem Çiçek ayın 17-dä Komratta geçirdi Gagauziyanın voleybol çempionatını, neredä pay aldılar 7 karı komandası hem 11 adam komandası.

Çempion oldular: **adamnarın arasında** – Komrat komandası (ikinci – Çadır, üçüncü - Tomay); **karıların arasında** – Komrat komandası (ikinci – Tomay, üçüncü – Kıpçak). Birinci er için verildi kubok, medali hem para, kalan erlär için – sadä medali hem para.

“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 640.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu, c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com